

" " " " " " " " " " " "

1. " " " " " " " " " " " "

A

" " " " " " " " " " " "

0Примена овог Закона утицаће на више друштвених група а за спровођење његових норми биће надлежни различити државни органи.

1.1. Друштвене групе на које ће утицати примена одредаба овог Закона.

1.1.1. Аутори и носиоци ауторског и сродних права. Аутори и носиоци ауторског и сродних прва имаће несумњиво највећу корист од доследне и ефикасне примене овог Закона. Органи тржишне инспекције овлашћени су да спрече производњу и промет нелегално умножених оптичких дискова, неовлашћено умножавање књига у фотокопирницама, неовлашћену производњу и дистрибуцију одевних артикала и других предмета који садрже приказе ауторских дела, регулаторно тело надлежно за област електронских медија има овлашћење да спречи нелегално емитовање музике и филмова, да контролише да ли оператори легално реемитују одређене садржаје; пореска управа контролисаће легалност софтвера који се користи у фирмама и тако даље.

1.1.2. Носиоци жигова. Значајан облик кршења права интелектуалне својине је кривотворење жигова. Спречавање производње и промета роба са кривотвореним жиговима, значајан је сегмент борбе за поштовање права интелектуалне својине. Лекови, храна, одећа и бројни други производи продају се на нашем тржишту са кривотвореним жиговима. Одлучно и ефикасно спречавање производње, промета, употребе и тако даље, кривотворених роба, унапредиће заштиту жига и значајно сузбити нелојално понашање у тој области.

1.1.3. Носиоци индустриског дизајна. Носиоци индустриског дизајна такође ће имати корист од примене овог закона.

1.1.4. Овлашћени корисници ознака географског порекла. Ознака географског порекла је колективно добро, које може да користи само онај који је стекао својство њеног овлашћеног корисника. На пример, ознаку географског порекла “Лесковачки домаћи ајвар” може да користи само овлашћени корисник тог имена порекла. Будући да је реч о ознакама које представљају значајан национални ресурс, државни органи надлежни за спровођење овог закона спречаваће промет оних производа који садрже преварну ознаку географског порекла.

1.1.5. Носиоци патената, малих патената и оплемењивачи биљних сорти. Овим законом предвиђена је инспекцијска контрола над производњом и прометом роба којима се повређују патенти, мали патенти и заштићене биљне сорте. Њихови титулари такође ће имати користи од примене овог закона.

1.1.6. Емитери и оператори. Ове категорије корисника ауторских дела и предмета сродних права биће под строжијом контролом регулаторног тела надлежног за област електронских медија.

1.1.7. Напомињемо да ће доследна и одлучна примена одредаба овог Закона представљати корист и за друштво у целини. Иако су права интелектуалне својине приватног карактера, њихова заштита кроз примену одредаба овог Закона представља интерес сваког грађанина наше земље. Спречавање кривотворених лекова или хране, примера ради, није само и интересу производијача тих производа, већ и у интересу свих грађана Републике Србије. Стога се корист од примене овог закона протеже изван сфере интереса титулара права интелектуалне својине.

Најзад, државни органи који ће спроводити овај Закону су:

- 1) министарство надлежно за послове трговине, преко тржишне инспекције;
- 2) министарство надлежно за послове здравља, преко инспекције за лекове и медицинска средства;
- 3) министарство надлежно за послове грађевинарства и урбанизма, преко грађевинске инспекције и урбанистичке инспекције;
- 4) министарство надлежно за послове финансија, преко Пореске управе;
- 5) министарство надлежно за послове туризма, преко туристичке инспекције;
- 6) министарство надлежно за послове пољопривреде, шумарства и водопривреде, преко пољопривредне, фитосанитарне, ветеринарске и шумарске инспекције;
- 7) регулаторно тело надлежно за област електронских медија (у даљем тексту: Регулатор).

3040' " " " " " " " "

" А"Друштвени проблем који треба да буде решен Законом о посебним овлашћењима ради ефикасне заштите права интелектуалне својине јесте честа и масовна пракса кршења права интелектуалне својине у Републици Србији. Сматрамо да ће примена овог закона унапредити заштиту интелектуалне својине у Републици Србији, смањити пиратерију и кривотворење и подстаки здраву конкуренцију на нашем тржишту. То је суштина очекиваних ефеката овог Закона.

Повреде права интелектуалне својине одигравају се кроз производњу, промет, употребу и држање роба којима се повређује право интелектуалне својине (пиратских и кривотворених роба), као и пружање услуга којима се повређују права интелектуалне својине.

У следећим табелама виде се подаци о ефектима рада различитих државних органа чија је надлежност сузбијање кривотворења и пиратерије. Такође, из ниже наведених табела види се који све сектори привреде трпе због пиратерије и кривотворења. Независно од ниже наведених података, сматрамо да су размере кршења права интелектуалне својине у Републици Србији далеко шире. Предложена решења требало би да омогуће ефикаснији рад надлежних државних органа када је реч о заштити права интелектуалне својине.

1.2.1. " "

У табелама су приказани статистички прегледи: учињених кривичних дела из области интелектуалне својине; као и врсте и количине робе која је одузета на територији Републике Србије у периоду 2009-2015. године.

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Број контролисаних лица и субјеката	n.a	n.a	520	414	350	194	77
Број поднетих кривичних пријава	n.a	n.a	168	128	93	90	05
Број кривичних дела	231	218	182	153	07	96	53
Број кривичних дела из члана 199. Кривичног законика	231	216	162	122	3	34	8

Број одузетих предмета:							
Година	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Штампане публикације	156,757	685	1,399	821	801	851	2,002
CD	99,635	85,671	46,601	34,061	11,647	7,232	6,422
Технички уређаји	31	4805	158	55	59	15	7
Аудио/видео касете	805	0	30	280	0	0	
Остало	n.a	n.a	254	1296	6257	4,388	7,832

1.2.2 " "

У периоду од 2011. до 2014. године број контролисаних обвешника је био у порасту, и то:

Година	2011	2012	2013	2014
Број контрола	319	555	573	624

Ове контроле довеле су до следећих резултата:

Резултат	2011	2012	2013	2014
Број пореских обвезника код којих је утврђено да користе легалан софтвер	164	225	225	251
Број пореских обвезника код којих је утврђено да користе илегалан софтвер	153	317	348	373
Број пореских обвезника који су након обављене контроле купили легалан софтвер	120	274	286	269
Порески обвезници у поступку легализације	26	35	45	89
Порески обвезници против којих су поднете тужбе због привредног преступа	7	8	6	7
Порески обвезници који су скинули нелегални софтвер и купили легални софтвер током поступка контроле	0	12	11	8
Порески обвезници код којих је установљено кршење лиценцног права – достављено обавештење Алијанси за пословни софтвер ради даљег поступка	2	1	0	0

У периоду од 01.01.2015. до 31.12.2015. године, инспектори Пореске управе, Одељења за контролу легалности софтвера, извршили су 537 контрола права интелектуалне својине на рачунарске програме и базе података код пореских обвезника. Том приликом је утврђено да је 485 односно 90,32% пореских обвезника користило легалан софтвер или је у току контроле извршило легализацију рачунарских програма. У односу на 2014. годину, 2015. године је извршено мање контрола, и то за 16,20%, из разлога смањења броја активних инспектора на терену (4 инспектора мање у односу на 2014. годину).

1.2.3. " "

Тржишна инспекција има најшире надлежности када је реч о примени овог Закона. Практично свака роба за коју знамо и свака услуга за коју знамо, може представљати повреду права интелектуалне својине. То ствара велику шароликост производа и услуга које у промету треба контролисати, односно чији промет и производњу треба спречити. Више десетина хиљада најразличитијих роба и услуга у

Србији свакога дана кумулирају у промету и свака потенцијално може да буде “жртва” фалсификата или кривотворења.

Обим овлашћења тржишне инспекције дефинисан је веома широко, па је речено да она врши инспекцијски надзор над производњом и прометом робе којом се повређују права индустријске својине (жиг, индустријски дизајн, патент, мали патент, ознака географског порекла и топографија полупроводничких производа), као и надзор над производњом и прометом робе заштићене ауторским или сродним правом, осим ако овим законом није прописана надлежност другог органа. Конкретно то значи да тржишна инспекција контролишу сву робу којом се повређују права интелектуалне својине, као и све услуге којима се повређују та права, осим ако овим законом није прописана надлежност неког другог органа. Надлежност других органа предвиђена је у оним случајевима када је због специфичности предмета надзора боље да инспекцију обављају државни органи или организације специјализовани за ту, конкретну област.

У периоду од 2009. до 2014. тржишна инспекција је усвојила следећи број захтева од носилаца права:

Година	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Прихваћени захтеви за предузимање мера	31	57	49	73	74	71

На основу ових захтева за предузимање мера дошло је до задржавања следећег броја производа за које се сумњало да повређују права интелектуалне својине:

Година	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Број задржаних производа	108,550	57,533	20,350	138,774	127,143	222,461

У табели ниже може се видети структура производа којима се крше права интеликтуалне својине, а које је тржишна инспекција запленила у периоду од 2008. до 2012. године.

	Врста производа	Количина
1.	Храна, алкохолна и безалкохолна пића	35.051
2.	Препарати за негу тела	154
3.	Пластична паковања за храну	29.950
4.	Обућа и други артикли повезани за обућом	6.142
5.	Наочаре, сатови, накит и други иначни производи	1.617
6.	Књиге, слике, итд.	246
7.	Опрема за кухиње	5.765

8.	Оптични дискови	59.260
9.	Играчке, игре (укупљајући електронске конзоле за видео игре и спортски производи)	414
12.	Авто делови	175
Укупно		138.774

У 2015. години тржишна инспекција усвојила је **90** захтева од носилаца права интелектуалне својине за идентификацију повреда права и предузимање мера у складу са посебним овлашћењима, што је знатно више него 2014. године. У 2015. години извршено је 3.527 контрола које су окончане предузимањем мера у складу са овлашћењима, при чему је претежан исход поступка одузимање кривотворених и пиратских производа. У 2015. године битно је промењена структура одузете кривотворене робе у односу на претходни период која указује на тренд повећања одузете кривотворене робе која може имати импликације за безбедност корисника, као што је лична заштитна опрема, уље за двотактне моторе, куглични лежајеви, брусне плоче. И даље је заступљена текстилна роба, обућа као и алкохолна пића у структури одузете робе. У погледу уништавања робе којом се повређује право интелектуалне својине приметно је да се највећи број уништених производа односи на текстилне производе и обућу, пиратске ЦД/ДВД, електроинсталациони материјал и личну заштитну опрему као и на посуђе и амбалажу за алкохолна пића.

1.3. " " " " " " " " A

Сматрамо да ће Закон створити правни основ за ефикаснији и успешнији рад државних органа који су надлежни за борбу против пиратерије и кривотворења.

Једна од главних новина које Закон доноси јесте специјализација надлежности појединих државних органа овлашћених за сужбијање повреда права интелектуалне својине.

Горе је већ речено да је најшире надлежности овим Законом стекла тржишна инспекција. Надлежност других органа предвиђена је у оним случајевима када је због специфичности предмета надзора боље да инспекцију обављају државни органи или организације специјализовани за ту, конкретну област. Примера ради, први пут се овим законом уводи инспекцијска надлежност *ветеринарске инспекције* над производњом и прометом ветеринарских лекова. Интенција законодавца била је да се посебна знања ветеринарских инспектора ставе у функцију бољег надзора над производњом и прометом ветеринарских лекова. Такође, активности ветеринарске инспекције крећу се у домену заштите здравља животиња што додатно оправдава специјализацију у тој области имајући у виду њен значај.

Очекује се да ће предложени Закон дати значајне ефекте када је реч о поштовању ауторског и сродних права од стране емитера и кабловских оператора.

Републичка радиодифузна агенција ће по први пут вршити надзор над операторима а њена надлежност над радом емитера биће далекошира и значајно ће унапредити поштовање ауторског и сродних права од стране те врсте корисника ауторских дела.

Надлежност Регулатора у односу на активности пружалаца медијских услуга (раније емитера) и оператора Закон уређује као вршење надзора над пружаоцима медијских услуга и контролу да ли се у оквиру програмског садржаја неовлашћеним емитовањем, реемитовањем или интерактивним чињењем доступним јавности ауторског дела или предмета сродног права повређује ауторско или сродно право. Очекује се да ће емитери због појачаног надзора од стране Регулатора бити приморани да у свом раду користе искључиво легалне фонотеке и видеотеке, уместо да емитују нелегалну музику, интерпретације и фонограме. То ће, између осталог, довести и до лакшег и квалитетнијег прављења кошуљица које емитери достављају организацијама за колективно остваривање ауторског и сродних права. Све то допринеће вишем степену поштовања ауторског и сродних права у овој области.

Овим Законом, први пут се уводи и надлежност министарства надлежног за послове пољопривреде, шумарства и водопривреде, да врши инспекцијски надзор над производњом или репродукцијом или умножавањем заштићене биљне сорте. Такође, уводи се надзор над производњом и прометом пољопривредних и прехранбених производа са ознакама географског порекла. Очекује се да ће нове надлежности државних органа допринети бољој заштити интелектуалне својине у овој области.

Туристичка инспекција вршиће инспекцијски надзор над пружањем услуга којима се повређује услужни жиг у области туризма и угоститељства, али и над коришћењем ауторских дела и предмета сродног права без регулисања обавезе плаћања накнаде за коришћење тих права у складу са законом којим се уређује колективна заштита ауторског и сродних права. Међутим, потоњу контролу, туристичка инспекција ће вршити само на основу пријаве од стране организације за колективно остваривање ауторског и сродних права. Очекује се да ће ова врста контроле допринети већој дисциплини корисника (угоститеља) који јавно саопштавају музичка дела, интерпретације и фонограме, да извршавају своје обавезе према носиоцима ауторског и сродних права.

40'

" " " " " " "

A

Примена овог закона неће створити никакве трошкове за грађане и привреду (па ни малим и средњим предузећима).

3.

" " " " " " "

?

Примена овог закона неће створити никакве трошкове за грађане и привреду (па ни малим и средњим предузећима).

4.

" " " " " " "

?

Сузбијањем пиратерије и кривотворења истовремено се сузбија и нелојална утакмица. Оригинални производи постају конкурентнији на тржишту чиме се ствара основа за просперитет легалне производње, отварање нових радних места и тако даље. То је допринос развијању тржишне привреде засноване на здравој конкуренцији.

70' " " " " " " " " " " " " " " ?

У периоду од 10. јуна до 1. јула 2013. године одржана је јавна расправа поводом Закона о посебним овлашћењима ради ефикасне заштите права интелектуалне својине. Учесници у јавној расправи била су сва заинтересована правна и физичка лица за заштиту права интелектуалне својине, титулари права интелектуалне својине, организације за колективно остваривање ауторског и сродних права и сва друга лица која су на неки начин повезана са производњом и прометом роба заштићених нормама интелектуалне својине или пак лица која се баве пружањем услуга означених правима интелектуалне својине. Информација о одржавању јавне расправе дата је на сајту Министарства просвете, науке и технолошког развоја, сајту Завода за интелектуалну својину и на сајту Канцеларије за сарадњу са цивилним друштвом Владе Републике Србије. Округли сто одржан је 14.6.2013. године.

Стратегијом развоја интелектуалне својине за период 2011. до 2015. године, предвиђено је формирање сталног координационог тела за сарадњу између полиције, инспекција, управе царина и пореске управе. Одлуком Владе Републике Србије “Сл. гласник РС”, бр. 121/2014, 18/2015 и 48/2016 образовано је Координационо тело за ефикасну заштиту права интелектуалне својине у Републици Србији. Задатак Координационог тела је да, на пољу оперативне заштите права интелектуалне својине у Републици Србији, прати и усмерава појединачне послове из делокруга више органа државне управе ради обезбеђивања ефикасне заштите права интелектуалне својине. Координационо тело образовало је: 1) Радну групу за израду Националне стратегије за развој интелектуалне својине у области спровођења права интелектуалне својине и Акционог плана Стратегије за период од 2016. године до 2022. године; 2) Радну групу за размену података у области спровођења права интелектуалне својине; 3) Радну групу за подизање свести о кривотворењу и пиратерији. Оснивање Координационог тела доприноси сталној и ефикаснијој сарадњи, затим координацији и размени података између представника поменутих органа. У току је и израда Националне стратегије за развој интелектуалне својине за период од 2016. до 2020. године.